

INHOUDSOPGAVE

	pagina
Winnen met gevouwen handen voorwoord Klaas van der Kamp	2
Inleiding op de orde van dienst	3
Orde van dienst voor een oecumenische viering	6
De acht dagen Meditaties en gebeden Ter overdenking	19
Meer materiaal	29
Colofon	30

WINNEN MET GEVOUWEN HANDEN

We nodigen u uit deel te nemen aan het gebed in de Week van Gebed voor de Eenheid van de Christenen. De Poolse kerken hebben het materiaal samengesteld. Meer dan andere generaties voor ons leven we in een tijd van ongekende mogelijkheden in Europa. Met de vereniging van Europa is het verkeer tussen de diverse landen toegenomen. Het continent beweegt zich naar een gezamenlijke toekomst. Sterker dan in Nederland lijken de Polen zich bewust van het bijzondere van deze tijd. Ze drukken dat uit in het materiaal.

De Polen hebben een bewogen geschiedenis achter de rug. Ze hebben het oude keurslijf van dictatuur en ontkenning van de eigen identiteit van zich afgeschud. Ze zijn inmiddels volwaardig lid van de Europese Unie. Ze hebben in de tweede helft van 2011 de voorzitter van Europa mogen leveren. En in 2012 mogen ze een groot voetbaltoernooi organiseren. Ze zijn trots op de rol die ze internationaal mogen spelen.

Polen heeft tot ver in de vorige eeuw met politieke en economische knechting te maken gehad. De hoofdstad Warschau staat symbool voor het verzet tegen het fascisme, en Auschwitz is symbool van vernietiging. Beide gebeurtenissen in de vorige eeuw laten zien dat er geen alternatief bestaat voor respect en menswaardigheid.

De nieuwe mogelijkheden hebben de Polen wat euforisch bij het begrip 'overwinning' gebracht. Ze combineren dat met het begrip 'verandering', om te laten voelen dat het in kerk en geloof om een geestelijke overwinning gaat en dat is anders dan de overwinning die je met sport of in de economie kunt nastreven. Wij in Nederland hebben het samengevat: 'Winnen met gevouwen handen.' We laten daarmee zien dat we de eenheid van Europa en de eenheid van de kerken nastreven door te dienen. Winnen door de handen te vouwen. Merken dat je verder komt, als je soms even de pas inhoudt om de ander voor te laten gaan.

ds. Klaas van der Kamp, algemeen secretaris Raad van Kerken

INLEIDING OP DE ORDE VAN DIENST

Wij zullen allemaal veranderd worden door de overwinning van onze Heer Jezus Christus

1 Korintiërs 15:51-58

De oecumenische dienst voor de Week van Gebed oor de Eenheid van de Christenen in 2012 is afkomstig uit Polen. Een oecumenische groep uit dat land heeft een liturgie samengesteld die gebaseerd is op wat Poolse christenen hebben meegemaakt in vreugdevolle tijden en in tegenspoed. De geschiedenis van Polen wordt gekenmerkt door een opeenvolging van nederlagen, overwinningen, opdelingen en onderdrukking door buitenlandse machten en vijandige systemen. Het voortdurend worstelen om alle onderdrukking te boven te komen en het verlangen naar vrijheid hebben hun stempel gedrukt op de Poolse geschiedenis.

De dienst heeft als thema 1 Korintiërs 15:51-58, waarin het gaat over de transformerende kracht van het geloof in Christus, met name vanuit ons gebed voor de zichtbare eenheid van de kerk, het Lichaam van Christus. Wanneer ons gebed en onze inspanning gericht zijn op de volle zichtbare eenheid van de kerk, dan zullen wijzelf worden veranderd en omgevormd naar het beeld van Christus; en dat geldt ook voor de tradities waartoe wij behoren. Dat is een opwindend visioen, maar het kan ons ook enige vrees inboezemen. De eenheid waar we om bidden zou ook de vernieuwing kunnen vragen van de vormen van het kerkelijk leven waarmee we vertrouwd zijn. Zo'n eenheid is niet louter een 'prettig' idee van vriendschap en samenwerking. Het vraagt de bereidheid om af te zien van onderlinge rivaliteit. Wij dienen onszelf voor elkaar te openen, over en weer gaven te schenken en te ontvangen, zodat we echt binnentreden in het nieuwe leven in Christus. Alleen daarin ligt de overwinning.

Overzicht van de Dienst

I Opening

Overeenkomstig de plaatselijke gewoonte kan er een intredelied gezongen worden, gevolgd door een openingsgebed en een gebed om ontferming.

II Dienst van het Woord

Er zijn drie schriftlezingen. Vanuit het thema is de lezing van 1 Korintiërs 15 essentieel. Daarop volgt een preek (homilie) of een andere uitwerking van de lezingen. Vervolgens is er plaats voor een geloofsbelijdenis.

Wellicht kan de lezing uit het Oude Testament en uit de Brieven door een lezer worden verricht.

III Gebeden om eenheid en verandering

De intenties in de voorbede zijn gericht op eenheid en verandering van de verschillende situaties. Op deze gebeden volgt het ‘teken van vrede’.

Teken van vrede en het delen van de ‘oplatek’

In Polen bestaat een bijzondere gewoonte om een speciale wafel met elkaar te delen, de ‘oplatek’ (meervoud: ‘oplatki’). Dat gebeurt thuis vóór de maaltijd op de vooravond van Kerst, en ook los van Kerst bij samenkomsten in kerken en zelfs op het werk. Deze gewoonte is voor de Polen zo dierbaar – of ze nu thuis wonen of in het buitenland – dat het niet alleen in gebruik is bij mensen uit verschillende denominaties, maar ook onder niet-gelovigen. Iedere aanwezige krijgt een wafel. Dan deelt men deze door een stuk af te breken van de wafel van een ander en dit te eten. Dit is een manier om de beste wensen over te brengen aan elkaar. Dit delen van de wafel is een uitdrukking van eenheid, liefde en vergeving onder de mensen waarvoor de Zaligmaker is gekomen. Deze christelijke traditie – die te onderscheiden is van Eucharistie/Avondmaal – herinnert aan het dagelijks brood en aan de aanwezigheid van Degene die werd geboren in het Huis van Brood (Bethlehem) en die zelf het brood van leven werd – Jezus Christus.

Oplatek is veelal verkrijgbaar in Poolse winkels. Als er geen oplatek beschikbaar is, kan men ook zelf wafels bakken, bijvoorbeeld volgens Groninger recept (‘kniepertjes’), of matzes gebruiken.

Deze uitwisseling van het ‘teken van vrede’ kan ook gebeuren overeenkomstig de plaatselijke gewoonte indien men daaraan de voorkeur geeft.

IV Afsluiting

Hierin is een Gebed van toewijding voorzien, gebaseerd op de thema's voor elk van de acht dagen. De dienst wordt besloten met een zegening volgens plaatselijke gewoonte. Dit kan de in de liturgie opgenomen tekst zijn, maar ook een van onderstaande teksten:

v De HEER zegene u en Hij behoede u,
De HEER doe zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig,
De HEER verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede.

a **Amen.**

of:

v De genade van onze Heer Jezus Christus
en de liefde van God
en de gemeenschap van de heilige Geest
zij met u allen.

a **Amen**

v Ga heen in de vrede van Christus!

a Wij danken God!

ORDE VAN DIENST VOOR EEN OECUMENISCHE VIERING

Wij zullen allemaal veranderd worden door de
overwinning van onze Heer Jezus Christus

1 Korintiërs 15:51-58

a=allen; v=voorganger

LvdK = Liedboek voor de kerken; GvL = Gezangen voor Liturgie;

I Oening

Intredezing of instrumentaal voorspel

Zingen

Psalm 85: 1 en 3 (LvdK)

*Intussen komen de pastores en andere
dienstdoende personen in processie binnen.*

Genève 1562

1 Gij waart goedgunstig voor uw land, o HEER,
in Jakobs harde lot bracht Gij een keer.
De schuld uws volks wilt Gij niet gadeslaan.
Gij hebt hun zonden uit uw boek gedaan.
Gij die de vlammen van uw toorn bezweert,
Gij hebt U van uw gramschap afgekeerd.
God van ons heil, herstel ons, neem ons aan
en doe uw toorn niet over ons bestaan.

- 3 Bij wie hem vrezen is zijn heil geplant.
Zijn heerlijkheid zal wonen in dit land,
het heilig land waar goedheid trouw ontmoet,
het recht de vrede met een kus begroet;
de trouw die uit de aarde opwaarts schiet,
het recht dat uit de hemel nederziet.
De velden deelt Hij van zijn overvloed,
de Here die ons zegent met zijn goed.

Begroeting

- v** De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen.
- a** En met uw geest.

Inleidend woord

Begroeting van de aanwezigen en korte inleiding op het thema.

- v** Luister, ik zal u een geheim onthullen! Wij zullen niet allen sterven – maar wel allen veranderd worden.
- a** Wij danken God, die ons de overwinning geeft door Jezus Christus, onze Heer.
- v** In Christus is God de Overwinnaar.
Overwinning vraagt moeite en strijd.
Wanneer ons gebed en onze inspanning gericht zijn op de volle zichtbare eenheid van de kerk, zullen wijzelf worden veranderd en omgevormd naar het beeld van Christus; en dat geldt ook voor de tradities waartoe wij behoren.
Christenen willen zich hier samen voor inzetten, zonder triomfalisme, in eenvoud, als dienst aan God en hun naaste naar het voorbeeld van Jezus Christus.
Dit is de houding die wie wij samen van God willen vragen bij ons streven naar eenheid.

Openingsgebed

- v** Almachtige God, door Jezus zegt U tot ons,
dat ieder die de eerste wil zijn,
de laatste moet worden en de dienaar van allen.
Wij komen voor U in de wetenschap
dat U de overwinning hebt behaald door de machteloosheid van het kruis.
Wij zijn gekomen om te bidden
voor de eenheid van uw kerk.
Leer ons om in eenvoud te aanvaarden
dat deze eenheid een gave is van uw Geest.
Wij vragen dat U ons door deze gave
wilt veranderen en omvormen
en dat U ons meer wilt doen lijken
op uw Zoon Jezus Christus.
- a** Amen.

Gebed om ontferming

- v** Almachtige God, hoewel Christus ons eenheid schenkt,
zijn wij nog steeds verdeeld.
Ontferm U over ons!
- a** Ontferm U over ons! *(ofwel gezongen "Kyrie eleison")*
- v** Wij sluiten ons vaak af bij het horen van het evangelie.
Ontferm U over ons!
- a** Ontferm U over ons!
- v** Het lukt ons onvoldoende in onze broeders en zusters
U te dienen.
Ontferm U over ons!
- a** Ontferm U over ons!
- v** Wij delen in de ongehoorzaamheid van Adam en Eva;
dit heeft ons lijden en dood gebracht,
en de schepping is gewond en verscheurd.
Ontferm U over ons!
- a** Ontferm U over ons!
(Er is een ogenblik stilte)
- v** Moge de almachtige en barmhartige God
zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven
en ons geleiden tot het eeuwig leven.
- a** Amen.

II Dienst van het Woord

Lezingen uit de bijbel

Oude Testament

Habakuk 3:17-19

17 Al zal de vijgenboom niet bloeien,
al zal de wijnstok niets voortbrengen,
al zal de oogst van de olijfboom tegenvallen,
al zal er geen koren op de akkers staan,
al zal er geen schaap meer in de kooien zijn
en geen rund meer binnen de omheining –
18 toch zal ik juichen voor de HEER,
jubelen voor de God die mij redt.
19 God, de HEER, is mijn kracht,
hij maakt mijn voeten snel als hinden,
hij laat mij over mijn bergen gaan.

Tussenzang

Zingen

Lied van de opstanding (GvL 591)

3

1. De step-pe zal bloei - en.

De step-pe zal la - chen en jui - chen. —

De rot - sen die staan

van - af de da - gen der schep - ping,

staan vol wa - ter, maar dicht, —

de rot - sen gaan o - pen.

Het wa - ter zal stro - men,

het wa - ter zal tin - te - len, stra - len,

dor - sti - gen ko - men en drin - ken. —

De step-pe zal drin - ken.

De step-pe zal bloei - en.

4

De step-pe zal la - chen en jui - chen. —

2 De ballingen keren.
Zij keren met blinkende schoven.
Die gingen in rouw
tot aan de einden der aarde,
één voor één, en voorgoed,
die keren in stoeten.
Als beken vol water,
als beken vol toesnellend water,
schietend omlaag van de bergen,
als lachen en juichen.
Die zaaiden in tranen,
die keren met lachen en juichen.

3 De dode zal leven.
De dode zal horen: nu leven.
Ten einde gegaan
en onder stenen bedolven:
dode, dode, sta op,
het licht van de morgen.
Een hand zal ons wenken,
een stem zal ons roepen: Ik open
hemel en aarde en afgrond
en wij zullen horen
en wij zullen opstaan
en lachen en juichen en leven.

Nieuwe Testament

1 Korintiërs 15: 51-58

51. Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven – toch zullen wij allemaal veranderd worden,
52. in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, wanneer de bazuin het einde inluidt. Wanneer de bazuin weerklinkt, zullen de doden worden opgewekt met een onvergankelijk lichaam en zullen ook wij veranderen. 53. Want het vergankelijke lichaam moet worden bekleed met het onvergankelijke, het sterfelijke lichaam met het onsterfelijke. 54. En wanneer dit vergankelijke lichaam is bekleed met het onvergankelijke, dit sterfelijke met het onsterfelijke, zal wat geschreven staat in vervulling gaan: 'De dood is opgeslokt en overwonnen. 55. Dood, waar is je overwinning? Dood, waar is je angel?' 56. De angel van de dood is de zonde, en de zonde ontleent haar macht aan de wet. 57. Maar laten we God danken, die ons door Jezus Christus, onze Heer, de overwinning geeft. 58. Kortom, geliefde broeders en zusters, wees standvastig en onwankelbaar en zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer, in het besef dat door de Heer uw inspanningen nooit tevergeefs zijn.

Zingen

Alleluia (Thuma mina)

Rußland

The image shows a musical score for the Alleluia (Thuma mina) from the Orthodox Liturgy of Russia. It consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody is written in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef. The lyrics 'Hal - le - lu - ja, Hal - le - lu - ja, Hal - le - lu - - ja!' are written below the treble staff. The score ends with a double bar line.

Orthodoxe Liturgie aus Rußland

Evangelieën

Johannes 12:23-26

23 Jezus zei: 'De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven. 24 Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht. 25 Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven. 26 Wie mij dient moet mij volgen: waar ik ben zal ook mijn dienaar zijn, en wie mij dient zal door de Vader geëerd worden.

Lied

Zingen

Als de graankorrel niet (GvL 258)

Joh. 12, 24

1. Voorzang; 2. Allen:

Refrein: Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.
of: Looft de Heer, al - le gij vol - ken.

Voorzang: Als de graan - kor - rel niet in de aar - de valt
en sterft, blijft hij al - leen; maar als hij
sterft, brengt hij veel vrucht voort. *Refrein*

m. H. Wolfs

© Copyright by Annie Bank Edition, Amstelveen
Overgenomen met toestemming

Homilie

Stilte of muziek

Geloofsbelijdenis

Apostolische Geloofsbelijdenis

Lied

Goedheid is sterker dan slechtheid (Iona-bundel)

*Intussen worden de "oplatki" naar voren gebracht
en in het midden op een tafel gezet.*

Brightly

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. It consists of four staves. The first two staves contain the main melody, the third staff contains a bass line, and the fourth staff contains a repeat sign with first and second endings.

Tekst bij de noten:

Goedheid is sterker dan slechtheid,
Liefde sterker dan haat.
Licht is sterker dan duister,
leven sterker dan dood.
Hoopvol zijn wij, hoopvol zijn wij
sinds Hij ons liefhad.

III Gebeden om eenheid en verandering

- v Verenigd in Christus die ons de overwinning geeft,
bidden wij tot God:

- v Voor de kerk, het Lichaam van Christus: dat we
werkelijk leven vanuit de eenheid die we ontvangen
door de heilige Geest. God onze kracht:

- a Verander ons door uw genade.

- v** Voor de leiders van onze kerken: dat zij trouw zijn aan de eenheid waartoe alle christenen geroepen zijn. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor de volken van de wereld: dat zij in vrede met elkaar leven en gerechtigheid voor allen bevorderen. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor alle mensen: dat wij als goede rentmeesters deze aarde beheren. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor de mensen in onze samenleving: dat wij veranderd worden in zorgzame burens voor elkaar. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor wie ziek zijn en lijden: dat zij worden veranderd door uw genezende aanwezigheid. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor gezinnen en gemeenschappen: dat hun moeiten en vreugden tot vervulling komen in uw liefde. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** Voor wie gaan sterven: dat zij getroost worden door uw aanwezigheid. God onze kracht:
- a** Verander ons door uw genade.
- v** God, wees in ons midden en geef ons eenheid en vrede.
- a** Amen

Het Gebed van de Heer

- v** Toen de leerlingen Jezus vroegen 'Heer, leer ons bidden', antwoordde Hij 'Wanneer jullie bidden, zeg dan:
- a** **Onze Vader** in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood
dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven
wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid.
Amen.

(kan gezongen worden, zie boekje 'Onze Vader gezongen')

Teken van vrede en het delen van de 'oplatki'

In Polen bestaat een bijzondere gewoonte: het delen van een speciale wafel, de 'oplatek', met Kerst, thuis en in de kerk. Iedere aanwezige krijgt een wafel. Dan deelt men deze door een stuk af te breken van de wafel van een ander en dit te eten. Dit is een manier om de beste wensen over te brengen aan elkaar. Dit delen van de wafel is een uitdrukking van eenheid, liefde en vergeving. De Poolse opstellers van deze viering nodigen u graag uit dit ook te doen als een teken van vrede en eenheid.

(manden met oplatki gaan rond, onder begeleiding van muziek)

- v** De vrede van de Heer zij altijd met u.
a En met uw geest.
v Geef elkaar een teken van vrede.

(breek de oplatek en deel die met elkaar)

IV Afsluiting

Lied

Aan U behoort, o Heer der heren (LvdK 479)

(intussen wordt er gecollecteerd)

The musical score is written on six staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The subsequent five staves are bass clefs. The lyrics are printed below the notes, with hyphens indicating syllables across notes. The lyrics are: 'I Aan U be-hoort, o Heer der he-ren, de aar-de met haar wel en wee, de stei-le ber-gen, koe-le me-ren, het vas-te land, de on-zeek-re zee. Van U ge-tui-gen dag en nacht. Gij hebt ze heer-lijk voort-gebracht.'

- 2 Gij roept het jonge leven wakker,
een tuin bloeit rond het open graf.
Er ruisen halmen op de akker
waar zich het zaad verloren gaf.
En vele korrels vormen saam
een kostbaar brood in uwe naam.

- 4 Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met open ogen, open oren
om al uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
omdat de hemel mij begroet.

Gebed van toewijding

- v** We herinneren ons wat de apostel Paulus schrijft in zijn eerste brief aan de Korintiërs (1 Kor. 15,57-58):
Laten we God danken, die ons door Jezus Christus, onze Heer, de overwinning geeft.

Wij prijzen de Heer, die ons tot eenheid leidt! Vader, wij wijden deze week aan het gebed om de verdieping van onze eenheid in Christus. Hij heeft de dood overwonnen en ons geroepen tot een nieuw leven in de Geest.
En daarom bidden wij:

- v** Veranderd door de vrede van de verrezen Heer:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door de dienende Christus:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door geduldig wachten op de Heer:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door Gods standvastige liefde:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door de goede Herder:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door de lijdende Knecht:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Veranderd door de Heer die het kwaad overwon:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

- v** Verenigd onder de leiding van Christus:
a Zend ons uit, en samen zullen wij gaan!

Zending en zegen

- v** De Heer zij met U!
a En met uw geest.

- v** Zegene u de almachtige en barmhartige God,
Vader, Zoon en heilige Geest.

- a** **Amen**

(muziek)

Liedsuggesties

In plaats van de genoemde liederen in de liturgie zijn er vele andere mogelijkheden:

Antwoordpsalm	Ps. 93, 96, 97 of 98; Ps. 69,33-37; Ps. 102,16-23
Als God ons thuisbrengt	GvL 126 / Tussentijds 43
Christus, Gij Heer van alle dingen	GvL 412
Nu nog met halve woorden	GvL 507 / Tussentijds 191
Eens als de bazuinen klinken	Liedboek 300 / GvL 434
Zonne der gerechtigheid	Liedboek 313
Door de wereld gaat een woord	Tussentijds 208 / GvL 431
In Christus is noch oost noch west	Tussentijds 209
God, schenk ons de kracht	Tussentijds 211
Te doen gerechtigheid	Tussentijds 212 / GvL 635
Groot is de wereld (canon)	Tussentijds 213 / Verzameld Liedboek 740
Laudate omnes gentes	Taizé 23
The Kingdom of God	Taizé 115
In resurrection tua, Christe	Taizé 118
Wij dragen onze gaven	Liedboek voor de Kerken (LvdK) 348 (bij Habakuk 3)
Bij 't steken der bazuinen	LvdK 93 (Bij 1 Korintiërs)
De toekomst van de Heer is daar	LvdK 199 (bij Johannes12)
De aarde is vervuld	LvdK 223 / GvL 417 (bij Johannes 12)
God zij gezegend	LvdK 354 (bij Johannes 12)

DE ACHT DAGEN

MEDITATIES EN GEBEDEN

Eerste dag **Veranderd door de vrede**

Maleachi 3:23-24 (sommige vertalingen: 4:5-6)

Ouders verzoenen zich ... en kinderen verzoenen zich ...

Psalm 133:1

Hoe goed is het, hoe heerlijk als broeders bijeen te wonen

Efeziërs 2:14-20

Zo bracht hij vrede en verzoende hij

Johannes 20:19

Jezus kwam in hun midden staan en zei: 'Ik wens jullie vrede'.

Wij vrezen meestal gevaren en agressie tussen volken. Maar de profeet spreekt over onvrede in gezinnen, conflicten tussen ouders en kinderen. Deze onvrede kan niet worden opgelost zonder Gods hulp. Hij vormt de harten van mensen om. De psalm spreekt dan ook van grote vreugde als eenheid hersteld wordt en mensen in vrede samenwonen. Jezus brengt eenheid door de muur van vijandschap af te breken als hij allen verenigt in zijn lichaam. Hij vernielt niet. Hij maakt een einde aan de verwijdering.

Het evangelie spreekt over de gave van vrede die Jezus aan zijn bange en onzekere leerlingen geeft. Het is een uitnodiging om onderlinge verhoudingen onder mensen te verbeteren. Het is de opdracht om vrede te brengen in het gezin van God.

Gebed

Liefdevolle en barmhartige God,

leer ons de vreugde van het delen in uw vrede.

Vervul ons met uw heilige Geest,

opdat wij de muren van vijandschap tussen ons afbreken.

Moge de verrezen Christus, die onze vrede is, ons bijstaan om alle verdeeldheid te overwinnen.

Moge Hij ons verenigen als leden van zijn gezin.

Wij vragen U dit in de naam van Jezus Christus,

aan wie met U en de heilige Geest alle eer en glorie toekomt, in eeuwigheid.

Amen.

Tweede dag **Veranderd door het dienen**

Zacharia 9:9-10

Een koning bekleed met gerechtigheid en zege – en nederig

Psalm 131

Niet trots is mijn hart

Romeinen 12:3-8

We hebben verschillende gaven om mee te dienen

Marcus 10:42-45

De Mensenzoon kwam om te dienen

Jezus leert ons anderen te dienen. Zo vervult hij Zacharia's profetie over een dienende koning. De Koning van Vrede verovert Jeruzalem, de stad van vrede, niet door list of strijd, maar door zachtheid en nederigheid. Psalm 131 beschrijft de geestelijke vrede dan ook als de vrucht van nederigheid. De Mensenzoon zelf is gekomen niet om gediend te worden, maar om te dienen en zijn lichaam te geven als losprijs voor velen (Marcus 10:45).

Paulus schrijft over de verscheidenheid aan gaven om te dienen. We worden uitgenodigd deze gaven in te zetten. Daarmee wordt onze eenheid in Christus zichtbaar. Er zijn vele gaven: gezamenlijke strijd tegen armoede en onwetendheid, opkomen voor verdrukten, zorg om vrede en behoud van het leven, ontwikkeling van wetenschap, cultuur en kunst.

Al die gaven samen laten zien wat oecumene in de praktijk is. De wereld en de kerk kunnen dat niet missen. De dienende navolging van Christus is een sprekend getuigenis, een teken van de komst van Gods Rijk – het Rijk van de dienende Heer.

Gebed

Eeuwige God,

door te dienen leidt uw Zoon ons

uit onze arrogante ongehoorzaamheid.

Hij gaat ons voor in nederigheid van hart.

Breng ons samen door uw heilige Geest,

opdat uw ware gezicht in ons onthuld mag worden

door onze zusters en broeders te dienen.

Amen.

Derde dag **Veranderd door geduldig wachten**

1 Samuël 1:1-20

Het vertrouwen van Hanna en haar geduldige wachten

Psalm 40

Vol verlangen heb ik op de Heer gewacht

Hebreeën 11:32-34

Door hun geloof overwonnen zij koninkrijken en lieten gerechtigheid
gelden

Matteüs 3:13-17

Op deze manier Gods gerechtigheid vervullen

Vanuit een christelijk standpunt is overwinning een geleidelijke verandering, die plaatsvindt in de tijd die God daartoe geeft. Hanna wacht en bidt God jaren achtereen om een kind. Ook als Eli toezegt dat God haar gebed verhoort, wacht ze geduldig.

De psalmist zit in een uitzichtloze situatie, maar blijft geduldig geloven in Gods liefde. De brief aan de Hebreeën roept het geduld van mensen als Abraham (6:15) in herinnering. Een stem die Jezus' doop aankondigt 'dit is mijn zoon, de geliefde', lijkt een onmiddellijk succes van de Messiaanse boodschap te garanderen. Maar de uiteindelijke overwinning komt pas als de Heer weer komt.

Bidden voor christelijke eenheid is als het gebed van Hanna en de psalmist. We brengen geduld op. Dat is niet passief. Het vraagt vertrouwen dat God zelf de eenheid van de kerk helpt te verwezenlijken.

Gebed

Trouwe God,

U houdt altijd woord.

Geef dat wij geduldig vertrouwen

op uw onveranderlijke liefde,

zoals Jezus deed.

Geef ons inzicht door uw heilige Geest.

Dat wij de volheid van uw gerechtigheid

niet tegenwerken door ons overijlde oordeel.

Maar dat wij uw wijsheid en liefde in alle dingen zien.

U, die eeuwig leeft en heerst.

Amen

Vierde dag **Veranderd door standvastige liefde**

Habakuk 3:17-19

God, de Heer, is mijn kracht

Psalm 136:1-4, 23-26

Eeuwig duurt zijn trouw

1 Johannes 5:1-6

Met ons geloof hebben we de overwinning op de wereld behaald

Johannes 15:9-17

Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden

Het oude testament houdt de hoop levend door het geloof in God. Habakuk klaagt aanvankelijk, maar verandert van toon. Hij is vol vreugde als hij denkt aan Gods trouw. Zo ook de psalm. De psalm spreekt over Gods liefde, die het volk Israël steeds weer ondervindt. Gods grote reddingswerken zijn de eeuwen door bezongen en steeds weer verhaald.

De brief van Johannes legt nadruk op het uit God geboren zijn. Het gaat om vernieuwing van het hart waardoor de wereld overwonnen kan worden.

Christus herinnert ons in het evangelie aan de liefde van God. De relatie tussen de leerlingen is gebaseerd op liefde. Die onderlinge liefde wordt van alle mensen gevraagd willen zij bij het gezin van God horen. Jezus is daarvan de hoeksteen.

Gebed

Jezus Christus, onze Heer,
Zoon van de levende God,
door uw opstanding hebt U de dood overwonnen
en U werd de Heer van leven.
U hebt ons uit liefde voor ons tot vrienden verkozen.
Moge de heilige Geest ons met U en met elkaar
in vriendschap verenigen.
We willen U trouw dienen in deze wereld.
We verlangen te getuigen van uw standvastige liefde.
U leeft en heerst met de Vader en de heilige Geest,
één God voor altijd.
Amen.

Vijfde dag **Veranderd door de goede Herder**

1 Samuël 2;1-10

Ontoereikend is de menselijke kracht

Psalm 23

U bent bij mij, uw stok en uw staf, zij geven mij moed

Efeziërs 6:10-20

Zoek uw kracht in de Heer

Johannes 21:15-19

Weid mijn schapen

We kunnen het lijden slechts overwinnen door de kracht van boven. Het gebed is daartoe de weg. De geschiedenis van Hanna en psalm 23 leren ons dat. Wie vertrouwen stelt in God hoeft geen verwarring te vrezen. De Heer leidt hem, leidt haar. Hij is de goede Herder. Wij krijgen de opdracht de schapen van de herder te weiden, samen te houden, te beschermen en lief te hebben. Dat is alleen mogelijk als wij onze kracht zoeken bij de Heer. Paulus spoort ons in zijn brief aan de Efeziërs aan om onze kracht in de Heer te zoeken.

Gebed

Vader van alle mensen,

U roept ons tot één kudde in uw Zoon Jezus Christus.

Hij is onze goede Herder.

Hij nodigt ons uit om te rusten in groene weiden.

Hij leidt ons naar stille wateren.

Hij geneest onze zielen.

Mogen wij voor andere mensen zorgen,

zoals Christus voor ons zorgt

en wij hem mogen volgen.

We bidden dat allen zo de liefde mogen zien

van de waarachtig goede Herder,

Jezus Christus onze Heer.

Hij leeft en regeert met U

en de heilige Geest in eeuwigheid.

Amen.

Zesde dag **Veranderd door de lijdende Knecht**

Jesaja 53:3-11

Een man die het lijden kende

Psalm 22:12-24

Blijf dan niet ver van mij

1 Petrus 2:21-25

Christus leed voor ons

Lucas 24:25-27

Moest de Messias al dat lijden niet ondergaan?

God verandert lijden in opstanding. De ware overwinning kan door niets en niemand worden tegengehouden. Jezus vervult Jesaja's profetie over de lijdende knecht. Jezus bidt met Psalm 22: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?' Maar op het eind verandert de psalm in een lofprijzing van God.

Petrus noemt het lijden van Christus een voorbeeld: Jezus vervloekt God niet, maar geeft zich over aan diens oordeel (1 Petrus 5:1). Net als voor de leerlingen onderweg naar Emmaüs, is Jezus een metgezel op onze levensweg en Hij opent onze ogen voor ons heil.

Christenen herkennen lijden in sociale onrechtvaardigheid en in vervolging. Het lijden van Christus is de bron van solidariteit met alle mensen. Een hedendaagse theoloog zegt: Hoe dichter we bij het kruis van Christus komen, hoe dichter we bij elkaar komen.

Gebed

God van troost,

U hebt de schande van het kruis

veranderd in een teken van overwinning.

Geef dat wij verenigd worden rond het kruis

om Christus te danken voor de genade

die ons door zijn lijden wordt geschonken.

Geef dat de heilige Geest onze ogen en harten opent.

Geef dat we hen die lijden helpen

om uw nabijheid te ervaren.

U die eeuwig heerst en leeft.

Amen.

Zevende dag **Veranderd door de overwinning**

Exodus 23:1-9

Laat je niet overhalen iets onrechtvaardigs te doen

Psalm 1

Gelukkig is de mens die vreugde vindt in de wet van de Heer

Romeinen 12:17-21

Overwin het kwade door het goede

Matteüs 4:1-11

Aanbid de Heer uw God, vereer alleen Hem

In Jezus kunnen we delen in een nieuw leven dat ons oproept te strijden tegen het kwade en ons te verheugen over het goede. Meelopen met de massa of het hebben van geld is geen excuus om onrecht te plegen (Exodus). Psalm 1 zingt over de noodzaak en de vreugde om de geboden te volgen. De apostel roept op het kwaad te overwinnen met het goede. Alleen het goede kan de spiraal van haat en het menselijk verlangen naar wraak doorbreken. Matteüs beschrijft de overwinning van Jezus over de verleidingen in de woestijn en zijn gehoorzaamheid aan de Vader, die hem uiteindelijk aan het kruis brengt. De opstanding bevestigt dat God toch overwint. Verenigd in Christus worden we geroepen hoop te brengen waar onrecht, haat en wanhoop zijn.

Gebed

Jezus Christus, we danken U
voor uw overwinning van het kwade
en uw overwinning van onze verdeeldheid.

We danken U voor uw offer
en voor uw opstanding,
die de dood heeft overwonnen.

Help ons bij onze dagelijkse worsteling het kwade te weerstaan.
Laat de heilige Geest ons sterkte en wijsheid geven,
zodat we door U te volgen het kwade
overwinnen met het goede
en verdeeldheid met verzoening.

Amen.

1 Kronieken 29:10-13

In uw hand liggen macht en kracht besloten

Psalm 21:1-7

U plaatst op zijn hoofd een gouden kroon

Openbaring 3:19b-22

Wie overwint zal samen met mij op mijn troon zitten

Johannes 12:23-26

Wie mij dient zal door de Vader geëerd worden.

Jezus, de eerstgeborene, beroept zich niet op zijn overwinning, maar hij deelt zijn glorie met alle mensen. Dit alles is genade. Hij is Christus Koning, de waarachtige aanwezigheid van God bij de mensen. Is de mens niet de bekroning van de schepping? Zijn wij niet mede-erfgenamen met de Zoon? De boodschap uit het boek Openbaring geldt dan ook voor alle mensen in alle tijden. Christenen zijn zich bewust dat onderlinge eenheid een gave van God is. Wij delen in de overwinning van Christus over de zonde die verdeeldheid zaait. Maar die overwinning wordt pas volledig in de hemel. Wij hebben tot taak om te getuigen van onze God voor mensen van onze tijd, dat God ons laat delen in de volheid van een leven met Hem en met elkaar.

Gebed

Almachtige God, Heer over allen,
leer ons om het geheim van uw glorie te overdenken.
Geef ons dat wij uw gaven met nederigheid ontvangen.
Geef dat wij de waardigheid van alle mensen respecteren.
Moge uw heilige Geest ons sterken voor de strijd die vóór ons ligt,
opdat wij, verenigd in Christus,
mogen heersen met hem in glorie.
Verleen ons dit door hem
die zich vernederd heeft en verheven werd,
die leeft en regeert met U
en de heilige Geest in eeuwigheid.
Amen.

TER OVERDENKING

De eerste dag

1. Welke vormen van geweld kunnen wij als christenen aanpakken?
2. Hoe ervaren wij als christelijke gemeenschap verborgen vijandelijkheden; en hoe beïnvloeden ze onze onderlinge relaties?
3. Hoe kunnen wij leren om elkaar welkom te heten zoals Christus ons verwelkomt?

De tweede dag

1. Wanneer zitten trots en arrogantie ons in de weg om anderen te dienen?
2. Wat kunnen we doen, zodat het dienen van Christenen beter herkenbaar is?
3. Wat kunnen Christenen uit verschillende tradities in onze directe omgeving beter samen dan apart doen om de dienende Heer te laten zien?

De derde dag

1. Op welke momenten zouden we meer moeten vertrouwen op Gods beloften?
2. Welke onderdelen van het kerkelijk leven lopen in het bijzonder risico om in de verleiding van 'haastige spoed' te komen?
3. Wanneer zouden christenen moeten wachten en wanneer zouden ze samen in actie moeten komen?

De vierde dag

1. Hoe moeten wij de christelijke liefde tot uitdrukking brengen in onze verhouding tot verschillende godsdiensten en filosofieën?
2. Wat moeten we doen om geloofwaardige getuigen te worden van Gods trouwe liefde in een verdeelde wereld?
3. Hoe kunnen wij als volgelingen van Christus elkaar ondersteunen in de wereld?

De vijfde dag

1. Hoe inspireert de goede Herder ons om hen die verloren lopen te bemoedigen, op te beuren en hun vertrouwen te herstellen?
2. Op welke manieren kunnen christenen van verschillende tradities elkaar versterken om uit te komen voor en te getuigen van Jezus Christus?
3. Wat kan het woord van Paulus: 'Zoek uw kracht in de Heer' ons nu te zeggen hebben?

De zesde dag

1. Hoe kan ons geloof ons helpen om antwoord te geven op langdurig lijden?
2. Waar wordt menselijk lijden niet opgemerkt en gemarginaliseerd?
3. Hoe kunnen christenen samen getuigen van de kracht van het kruis?

De zevende dag

1. Wat zien we in ons eigen leven als het kwade?
2. Hoe kan ons geloof in Christus ons helpen om het kwade en tegenslagen te overwinnen?
3. Wat kunnen we leren van voorvallen in onze geloofsgemeenschap waar verdeeldheid heeft plaats gemaakt voor verzoening?

De achtste dag

1. Hoe wordt in ons leven valse nederigheid en het streven om te gloriëren ontmaskerd?
2. Hoe kunnen wij samen uitdrukking geven aan ons geloof in de heerschappij van Christus?
3. Hoe kunnen we leven vanuit de hoop op het komende Rijk van God?

MEER MATERIAAL

De website www.raadvankerken.nl biedt meer materiaal over de Week van gebed. U vindt bij 'vieren' het materiaal voor 2012, waar onder meer de volgende teksten en informatie staan:

Kinderen/tieners	Suggesties om het thema met kinderen/tieners op te pakken
Sociale media	Suggesties voor het gebruik van de sociale media in de Week van Gebed.
Gebeden	Voorbeelden van gebeden
Meditatie	Voorbeelden van hoe de tekst uit 1 Korintiërs 15 kan worden toegepast
Achtergronden	Beschrijving van de situatie in Polen
Actualiteit	Actuele godsdienstige situatie vanuit Nederlandse optiek
Vertalingen	1 Korintiërs 15: 51-58 in diverse andere vertalingen en Nederlandse streektalen

Evangelische Alliantie

De Raad van Kerken werkt samen met de Evangelische Alliantie. Bij www.weekvangebed.nl kunt u materiaal vinden dat door de Evangelische Alliantie wordt aangeboden. Het staat u vrij materiaal van de Raad en van de EA te combineren.

Posters, kaarten en banners

Naast deze brochure met teksten voor de liturgie en de dagen van de week kunt u bij het bureau van de Raad ook andere materialen opvragen, te weten: posters en kaarten. De prijzen vindt u op de achterzijde van deze uitgave.

In samenwerking met de EA zijn freecards uitgebracht, waar nog een beperkte voorraad van aanwezig is. Gratis tegen verzendkosten op te vragen bij het bureau. Nieuw zijn de grote banners (300 x 80 cm) die bijvoorbeeld onder meer bevestigd kunnen worden aan een kerkgebouw. Voor een afbeelding zie de website van de Raad.

Grote letter

Voor degenen die moeite hebben met de lettergrootte van deze brochure, kan deze worden afgedrukt in een groter formaat.

Enquête

Op de website vindt u ook een enquêteformulier. Wij zouden het op prijs stellen als u deze invult en ons per e-mail wilt toezenden.

COLOFON

Vorbereiding materiaal

Op uitnodiging van de Commissie van Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken en de Pauselijke Raad voor de bevordering van Christelijke Eenheid is het materiaal voor de Week van gebed voor de eenheid van de christenen 2011 voorbereid door christenen in Polen.

De projectgroep Week van gebed van de Raad van Kerken vertaalde en bewerkte de aangeboden teksten.

Samenstelling projectgroep

Geert van Dartel

Christien Duhoux-Rueb

Magda Frijns

Klaas van der Kamp

Leo van der Klaauw

Gert Landman

Rietje de Vreeze

Anneke van Wijngaarden-Junge

Eindredactie

Beppie van Laar

Omslag

Marijke Kamsma—bliksemzwart.nl (ontwerp)

Marlinde van der Kamp (beeld)

Overgenomen met toestemming

Gooi en Sticht: GvL 591 en Liederen en gebeden uit

Iona & Glasgow, nr. 17

Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied: LvdK 479

Stichting Interministeriële Werkgroep voor Liturgie: Psalm 85

Bijbel

Gebruikt is De Nieuwe Bijbelvertaling (2004)